

ZAPOŠLENO VIŠE STRANIH NEGO DOMAĆIH RADNIKA CRNOGORSKI POSLODAVCI FAVORIZUJU STRANCE

Deficit izražen u ponudi zanimanja iz oblasti građevinarstva i ugostiteljstva, u vrijeme najintenzivnijeg obavljanja poslova u tim djelatnostima. U zemljama okruženja milion nezaposlenih. Lani izdato 16.811 radnih dozvola.

Tržište rada u Crnoj Gori karakteriše i veliki obim zapošljavanja stranaca, što je specifičnost i izuzetak u odnosu na obim zapošljavanja stranaca u drugim zemljama. To je već duži period prisutno, a posljednjih nekoliko godina je i u stalnom rastu.

Analitičar tržišta rada **Ratko Bakrač** DN je naveo više uzroka te pojave, prije svega, okolnost da je u Crnoj Gori izražen deficit u ponudi nekih zanimanja iz oblasti građevinarstva i ugostiteljstva, u vrijeme najintenzivnijeg obavljanja poslova u tim djelatnostima, i činjenice da je u zemljama iz okruženja izražena nezaposlenost (oko milion je nezaposlenih u: Srbiji, Bosni i Hercegovini, Makedoniji, Kosovu i Albaniji), što pruža mogućnost zadovoljavanja potreba poslodavaca po obimu, strukturi i dinamici.

U 2013, 2014. i 2015. zaposleno je više stranih nego domaćih radnika. Lani je izdato 16.811 dozvola za rad i zapošljavanje stranaca što je za 6.448 ili 27,7% manje u odnosu na 2014. godinu (23.259).

STAGNACIJA

Bakrač ocjenjuje da je stagnacija zapošljavanja doma-

Oko 60 odsto stranaca radi proste poslove

Često se i nerealno kao argument ističe nedostatak kvalitetne domaće radne snage na tržištu, što bi se u osnovi moglo odnositi na manji broj poslova za čije obavljanje su potrebna određena, deficitarna specijalistička znanja (u oblasti ugostiteljstva, građevinarstva i nekim uslugama), a oko 60% stranca se angažuje na obavljanju manje zahtjevnih poslova koji bi se u većem obimu mogli zadovoljiti zapošljavanjem domaće radne snage.

će radne snage posebno izražena u prethodne tri godine, iako je taj odnos u 2015. nešto povoljniji. Naime, zapošljavanje domaće radne snage u 2010. godini je bilo za 32,5% a u 2011. godini za 16,2% veće od zapošljavanja stranaca, u 2012. godini je bilo na približno istom nivou (21.704 : 21.007), u 2013. godini zapošljavanje stranaca je bilo za 50% veće (23.010 : 15.339), u 2014. godini za 56% (23.259 : 14.904) a u 2015. za 18,9%

Poslodavci hoće marljive, disciplinovane radnike

U Zavodovoj anketi, kao glavne razloge zapošljavanja stranaca većina poslodavaca navodi nedostatak domaće radne snage potrebnog profila i da domaći radnici nijesu adekvatno obučeni, te da neće da prihvate ponudene poslove. Poslodavci, takođe, kao važne razloge ističu bolju obučenosť strane radne snage, odnosno

da je ona marljivija, disciplinovanija i manje zahtjevna. Kao manje važan razlog ocjenjuju okolnost da je strana radna snaga jeftinija.

Međutim, i pored značajnih poreskih olakšica predviđenih kod zapošljavanja domaćih radnika na sezonskim poslovima, poslodavci više zapošljavaju stranu radnu snagu.

Bakrač

veće od zapošljavanja domaće radne snage (16.811 : 14.131).

“Trebalo imati u vidu da su navedena kretanja ostvarena u uslovima kada je ponuda, tražnja radne snage u Crnoj Gori bila na približno istom nivou (sa varijacijama od +/- 10% u odnosu na ostvareni prosjek u periodu 2010-2015., ali je tražnja u prethodne tri godine, u većoj mjeri, zadovoljavana zapošljavanjem strane radne snage”, analizira Bakrač.

Ukupno prijavljena tražnja u Crnoj Gori sa oko 60 odsto se zadovoljava zapošljavanjem stranaca.

“To nameće potrebu intenziviranja kampanje u društvu, među mladima, roditeljima i poslodavcima, o značaju i prednostima većeg zapošljavanja domaće radne snage, posebno mladih, odnosno, potrebi ostvarivanja većeg stepena supstitucije zapošljavanja stranaca doma-

“

U 2013, 2014. i 2015. zaposleno je više stranih nego domaćih radnika. Lani je izdato 16.811 dozvola za rad i zapošljavanje stranaca što je za 6.448 ili 27,7% manje u odnosu na 2014. godinu (23.259)

”

ćom radnom snagom”, poručuje Bakrač.

PROCJENA

Obim i struktura ponude i zapošljavanja (domaće i strane) radne snage ukazuje na to da se kod nekih djelatnosti, kako navodi Bakrač, realno može zapošljavati više domaće u odnosu na stranu radnu snagu, kao što su trgovina, ugostiteljstvo, usluge, dok se to u nekim mo-

že ostvariti u manjem obimu, s obzirom na iskazani deficit recimo u građevinarstvu. Ukoliko bi se umjesto 20-25% prosječnog godišnjeg zapošljavanja stranaca u periodu 2013-2015. godine ostvarilo zapošljavanje domaće radne snage, što bi na godišnjem nivou bilo oko 5.000 značilo bi promjenu odnosa u zapošljavanju.

Da je navedena procjena realno ostvarljiva govore podaci o obimu i strukturi ponude i zapošljavanja domaće radne snage na primjeru samo dvije grupe zanimanja. Ponuda trgovaca i ugostitelja II, III i IV SSS u 2014. godini je bila oko 10.000, tražnja na nivou godine od oko 7.000, ali je zapošljavanje bilo svega oko 3.000, što znači da se razlika između tražnje i zapošljavanja (oko 4.000), u većoj mjeri, zadovoljavala, umjesto domaćom, zapošljavanjem strane radne snage.